

Zbiór Orzeczeń

WYROK TRYBUNAŁU (siódma izba)

z dnia 3 września 2015 r.*

Odesłanie prejudycjalne — Zbliżanie ustawodawstw — Produkty kosmetyczne —
Ochrona konsumentów — Rozporządzenie (WE) nr 1223/2009 — Zakres stosowania —
Kolorowe soczewki kontaktowe z wzorami i bez mocy optycznej — Informacja na opakowaniu
określająca dany produkt mianem produktu kosmetycznego — Ochrona konsumentów

W sprawie C-321/14

mającej za przedmiot wnioszek o wydanie, na podstawie art. 267 TFUE, orzeczenia w trybie
prejudycjalnym, złożony przez Landgericht Krefeld (Niemcy) postanowieniami z dnia 4 czerwca
i 4 sierpnia 2014 r., które wpłynęły do Trybunału odpowiednio w dniach 4 lipca i 11 sierpnia 2014 r.,
w postępowaniu:

Colena AG

przeciwko

Karnevalservice Bastian GmbH,

TRYBUNAŁ (siódma izba),

w składzie: J.C. Bonichot, prezes izby, A. Arabadjiev i C. Lycourgos (sprawozdawca), sędziowie,

rzecznik generalny: N. Jääskinen,

sekretarz: A. Calot Escobar,

uwzględniając procedurę pisemną,

rozważywszy uwagi przedstawione:

- w imieniu Karnevalservice Bastian GmbH przez C. Ballke, Rechtsanwalt,
- w imieniu rządu czeskiego przez M. Smolka i S. Šindelkovą, działających w charakterze pełnomocników,
- w imieniu rządu francuskiego przez F. Gloaguen i D. Colas'a, działających w charakterze pełnomocników,
- w imieniu Komisji Europejskiej przez G. Wilmsa i P. Mihaylovą, działających w charakterze pełnomocników,

* Język postępowania: niemiecki.

podjąwszy, po wysłuchaniu rzecznika generalnego, decyzję o rozstrzygnięciu sprawy bez opinii,
wydaje następujący

Wyrok

- 1 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1223/2009 z dnia 30 listopada 2009 r. dotyczącego produktów kosmetycznych (Dz.U. L 342, s. 59).
- 2 Wniosek ten został złożony w ramach sporu między spółką Colena AG (zwaną dalej „Coleną”) a spółką Karnevalservice Bastian GmbH (zwaną dalej „Karnevalservice”), dotyczącego sprzedawanych przez tę ostatnią kolorowych soczewek kontaktowych z wzorami i bez mocy optycznej (zwanych dalej „spornymi soczewkami”).

Prawo Unii

- 3 Motyw 6 rozporządzenia nr 1223/2009 brzmi następująco:

„Niniejsze rozporządzenie dotyczy tylko produktów kosmetycznych, a nie produktów leczniczych, wyrobów medycznych lub produktów biobójczych. Wytyczenie tej granicy wynika w szczególności ze szczegółowej definicji produktów kosmetycznych, która odnosi się zarówno do miejsca ich aplikacji, jak i do celu ich stosowania”.

- 4 Motyw 7 tego rozporządzenia brzmi:

„Ocena, czy dany produkt jest produktem kosmetycznym, musi być dokonywana na podstawie indywidualnej oceny produktu, uwzględniającej wszystkie jego cechy [...]”.

- 5 Artykuł 1 omawianego rozporządzenia, zatytułowany „Zakres stosowania i cel”, stanowi:

„Aby zapewnić funkcjonowanie rynku wewnętrznego i wysoki poziom ochrony zdrowia ludzi, niniejsze rozporządzenie ustanawia przepisy, które musi spełniać każdy produkt kosmetyczny udostępniany na rynku”.

- 6 Artykuł 2 ust. 1 tego rozporządzenia, zatytułowany „Definicje”, stanowi:

„Do celów niniejszego rozporządzenia stosuje się następujące definicje:

- a) »produkt kosmetyczny« oznacza każdą substancję lub mieszaninę przeznaczoną do kontaktu z zewnętrznymi częściami ciała ludzkiego (naskórkiem, owłosieniem, paznokciami, wargami oraz zewnętrznymi narządami płciowymi) lub z zębami oraz błonami śluzowymi jamy ustnej, którego wyłącznym lub głównym celem jest utrzymywanie ich w czystości, perfumowanie, zmiana ich wyglądu, ochrona, utrzymywanie w dobrej kondycji lub korygowanie zapachu ciała;
- b) »substancja« oznacza pierwiastek chemiczny i jego związki w stanie, w jakim występują w przyrodzie lub zostają uzyskane za pomocą procesu produkcyjnego, z wszelkimi dodatkami wymaganymi do zachowania ich trwałości oraz wszelkimi zanieczyszczeniami powstałymi w wyniku zastosowanego procesu, wyłączając rozpuszczalniki, które można oddzielić bez wpływu na stabilność lub zmiany jej składu;
- c) »mieszanina« oznacza mieszaninę lub roztwór składający się z dwóch lub więcej substancji;

[...]”.

- 7 Artykuł 19 ust. 1 rozporządzenia nr 1223/2009, pod tytułem „Oznakowanie”, stanowi w o istocie, że na rynku powinny być udostępniane wyłącznie produkty kosmetyczne, na których pojemnikach i opakowaniach zewnętrznych znajduje się szereg nieusuwalnych, łatwych do odczytania i widocznych informacje, takich jak w szczególności imię i nazwisko lub zarejestrowana firma oraz adres osoby odpowiedzialnej, nominalna zawartość w momencie pakowania, data, do której dany produkt kosmetyczny, przechowywany w odpowiednich warunkach, zachowuje w pełni swoje pierwotne właściwości, szczególne środki ostrożności, których należy przestrzegać podczas stosowania, numer partii produktu lub oznaczenia pozwalające na identyfikację produktu kosmetycznego, a także wykaz składników.

Postępowanie główne i pytania prejudycjalne

- 8 Karnevalservice prowadzi w Niemczech sprzedaż spornych soczewek. Produkty te nie są sprzedawane w celu skorygowania jakichkolwiek wad wzroku, tylko mają na celu zmianę wyglądu użytkownika, zwłaszcza podczas imprez i zabaw. Na opakowaniu spornych soczewek znajduje się następująca informacja: „akcesoria kosmetyczne do oczu podlegające dyrektywie kosmetycznej”.
- 9 W dniu 24 października 2013 r. Colena wystąpiła do Landgericht Krefeld (sądu krajowego w Krefeld) o zastosowanie środków tymczasowych w celu zakazania Karnevalservice sprzedaży spornych soczewek bez zamieszczenia na ich opakowaniu określonych informacji wymaganych art. 19 ust. 1 rozporządzenia nr 1223/2009. W drodze orzeczeń z dnia 29 października 2013 r. i 11 grudnia 2013 r. wspomniany sąd oddalił ten wniosek, orzekając, że spornych soczewek nie można zakwalifikować jako „produkty kosmetyczne” w rozumieniu tego rozporządzenia, więc nie ma ono zastosowania.
- 10 Colena odwołała się od tego orzeczenia do Oberlandesgericht Düsseldorf (wyższego sądu krajowego w Düsseldorfie). W drodze orzeczenia z dnia 9 stycznia 2014 r. sąd ten zmienił orzeczenie wydane przez Landgericht Krefeld i uwzględnił wniosek o zastosowanie środków tymczasowych, orzekając, że mimo iż spornych soczewek nie można zakwalifikować jako „produkty kosmetyczne” w rozumieniu rozporządzenia nr 1223/2009, powinny jednak podlegać przepisom tego rozporządzenia, z racji zamieszczonych na opakowaniu informacji, że soczewki te stanowią „akcesoria kosmetyczne do oczu podlegające dyrektywie kosmetycznej”, które wywołują u „właściwie poinformowanych oraz dostatecznie uważnych i rozsądnych przeciętnych konsumentów” zgodnie z prawem niemieckim wrażenie, że faktycznie chodzi o produkt kosmetyczny w rozumieniu tego rozporządzenia.
- 11 W dniu 30 stycznia 2014 r. Karnevalservice wniosła sprzeciw od tego orzeczenia do sądu odsyłającego, który musi rozstrzygnąć w przedmiocie zasadności zarządzonych przez Oberlandesgericht Düsseldorf środków tymczasowych.
- 12 We wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym sąd odsyłający wyraża zdanie, że odpowiedź na pytanie o to, czy dany produkt, niebędący produktem kosmetycznym w rozumieniu rozporządzenia nr 1223/2009, powinien jednak spełniać wymogi tego rozporządzenia, jeżeli na opakowaniu tego produktu znajduje się informacja określająca go mianem produktu kosmetycznego „podlegającego dyrektywie kosmetycznej”, ma zasadnicze znaczenie dla rozstrzygnięcia zawisłego przed nim sporu. Orzeczenie wydane w odwołaniu przez Oberlandesgericht Düsseldorf, zmieniające zawierające przeciwne rozstrzygnięcie orzeczenie sądu odsyłającego, a także istnienie sprzecznych ze sobą orzeczeń wydanych przez Landgericht Essen (sąd krajowy w Essen), mogą bowiem świadczyć o wątpliwościach w krajowym orzecznictwie dotyczących zakresu zastosowania rozporządzenia nr 1223/2009.

- 13 Sąd odsyłający wskazuje ponadto, że w Niemczech występują sprzeczne orzeczenia sądowe dotyczące tego, czy soczewki kontaktowe takie jak te będące przedmiotem sporu w postępowaniu głównym mieszczą się w zakresie zastosowania rozporządzenia nr 1223/2009. Uważa on, że odpowiedź na to pytanie również ma zasadnicze znaczenie dla rozstrzygnięcia, które ma zapaść w zawisłej przed nim sprawie.
- 14 W tych okolicznościach Landgericht Krefeld postanowił zawiesić postępowanie i skierować do Trybunału następujące pytania prejudycjalne:
- „1) Czy rozporządzenie nr 1223/2009 należy interpretować w ten sposób, że produkt nie objęty owym rozporządzeniem musi spełniać wymogi owego rozporządzenia z tego tylko względu, że na opakowaniu zamieszczona została informacja, wedle której stanowi on »kosmetyczne akcesorium do oczu podlegające unijnej dyrektywie kosmetycznej«?
- 2) Czy rozporządzenie nr 1223/2009 należy interpretować w ten sposób, że tak zwane soczewki kontaktowe z wzorami i bez mocy optycznej są objęte zakresem zastosowania rozporządzenia nr 1223/2009?”.

W przedmiocie pytań prejudycjalnych

- 15 Poprzez swoje pytania, które należy rozpatrywać łącznie, sąd odsyłający dąży w istocie do ustalenia, czy rozporządzenie nr 1223/2009 należy interpretować w ten sposób, że sporne soczewki są objęte zakresem przedmiotowym tego rozporządzenia z uwagi na to, że spełniają przesłanki objęcia ich tym zakresem, a jeśli nie, to dlatego, że na ich opakowaniu znajduje się informacja „akcesoria kosmetyczne do oczu podlegające dyrektywie kosmetycznej”.
- 16 Aby ustalić, czy dany produkt jest objęty zakresem zastosowania rozporządzenia nr 1223/2009, należy odwołać się do art. 1 tego rozporządzenia, który stanowi, że jego celem jest ustanowienie przepisów, które musi spełniać „każdy produkt kosmetyczny” udostępniany na rynku. Artykuł ten uzupełnia definicja pojęcia „produktu kosmetycznego”, znajdująca się w art. 2 ust. 1 lit. a) omawianego rozporządzenia.
- 17 Z obu tych przepisów razem wynika, że rozporządzenie nr 1223/2009 ma zastosowanie do wszystkich produktów odpowiadających definicji zawartej w art. 2 ust. 1 lit. a), i tylko do nich. Poprzez wskazanie, że rozporządzenie to zmierza do ustanowienia ram prawnych, którym podlegają wszystkie produkty kosmetyczne, art. 1 ogranicza bowiem zakres zastosowania rozporządzenia tylko do produktów, zaś określone w ten sposób granice doprecyzowuje następnie szczegółowa definicja pojęcia „produktu kosmetycznego” zawarta w art. 2.
- 18 Wniosek ten znajduje poparcie w motywie 6 rozporządzenia nr 1223/2009, który, jakkolwiek dotyczy konkretnie rozróżnienia między produktami kosmetycznymi a produktami leczniczymi, wyrobami medycznymi i produktami biobójczymi, wskazuje, że rozporządzenie dotyczy „tylko produktów kosmetycznych”.
- 19 Należy zatem zbadać, czy sporne soczewki spełniają kryteria określone w definicji pojęcia „produktu kosmetycznego”, o którym mowa w art. 2 ust. 1 lit. a) rozporządzenia nr 1223/2009. Jak wynika z tego przepisu, wskazana definicja oparta jest na trzech łącznych kryteriach, a mianowicie, po pierwsze, charakterze produktu (substancja lub mieszanina), po drugie, części ciała ludzkiego, do kontaktu z którymi produkt jest przeznaczony, a po trzecie, zamierzonym celu zastosowania produktu.
- 20 Co do pierwszego kryterium, dotyczącego charakteru produktu, należy stwierdzić, że art. 2 ust. 1 lit. b) rozporządzenia nr 1223/2009 określa pojęcie „substancji” jako „pierwiastek chemiczny i jego związki w stanie, w jakim występują w przyrodzie lub zostają uzyskane za pomocą procesu produkcyjnego,

z wszelkimi dodatkami wymaganymi do zachowania ich trwałości oraz wszelkimi zanieczyszczeniami powstałymi w wyniku zastosowanego procesu, wyłączając rozpuszczalniki, które można oddzielić bez wpływu na stabilność lub zmiany jej składu”. Artykuł ust. 1 lit. c) tego rozporządzenia stanowi z kolei, że pod pojęciem „mieszanki” rozumieć należy „mieszaninę lub roztwór składający się z dwóch lub więcej substancji”. Tymczasem zważywszy na obiektywne cechy spornych soczewek, pozwalające na ujęcie ich w kategorii przedmiotów, nie można uznać ich za „substancję” lub „mieszaninę” w rozumieniu tego przepisu.

- 21 Co do drugiego kryterium, art. 2 ust. 1 lit. a) rozporządzenia nr 1223/2009 wymienia w definicji „produktu kosmetycznego” części ciała ludzkiego, do kontaktu z którymi taki produkt jest przeznaczony. Wyliczenie to ma charakter wyczerpujący, co jasno wynika ze szczegółowego i precyzyjnego brzmienia tego przepisu, a także z faktu, że prawodawca Unii zrezygnował z dodania jakiegokolwiek wyrażenia typu „jak”, „na przykład”, „w szczególności”, „itp.”, które świadczyłyby o tym, że jest to jedynie wyliczenie egzemplifikacyjne. Tymczasem sporne soczewki umieszcza się na rogówce oka, która nie jest wymieniona w tym enumeratywnym wyliczeniu, ani nie ma o niej mowy w innym przepisie rozporządzenia nr 1223/2009. Wynika z tego, że sporne soczewki nie spełniają drugiego kryterium.
- 22 Co do trzeciego kryterium, dotyczącego zamierzonego celu zastosowania produktu, należy stwierdzić, że sporne soczewki mają na celu zmienić wygląd rogówki oka, na które zostaną nałożone, lecz ich wyłączną lub główną funkcją nie jest utrzymywanie w czystości, perfumowanie, zmiana wyglądu, ochrona czy utrzymywanie w dobrej kondycji jednej z części ciała wymienionych w art. 2 ust. 1 lit. a) rozporządzenia nr 1223/2009, ani korygowanie zapachu ciała. Kryterium to nie jest więc spełnione.
- 23 Z powyższego wynika, że w oparciu o ocenę, która zgodnie z motywem 7 rozporządzenia nr 1223/2009 uwzględnia wszystkie cechy spornych soczewek, nie spełniają one żadnego z trzech łącznych kryteriów, które powinny spełniać, by odpowiadać definicji „produktu kosmetycznego”, o której mowa w art. 2 ust. 1 lit. a) tego rozporządzenia. Należy więc stwierdzić, że spornych soczewek nie można zakwalifikować jako „produktu kosmetycznego” w rozumieniu tej definicji, czyli nie wchodzi one w zakres zastosowania omawianego rozporządzenia.
- 24 Wniosku tego nie podważa fakt, że na opakowaniu spornych soczewek znajduje się informacja, że są to „akcesoria kosmetyczne do oczu podlegające dyrektywie kosmetycznej”.
- 25 W odróżnieniu bowiem od rozwiązania przyjętego przez prawodawcę Unii w odniesieniu do innych produktów, w szczególności do produktów leczniczych, definicja z 2 ust. 1 lit. a) rozporządzenia nr 1223/2009 nie obejmuje kategorii produktów kosmetycznych ze względu na „sposób prezentacji”, pozwalającej na prawną kwalifikację produktu jako „produktu kosmetycznego” z tego tylko względu, że tak jest on przedstawiany.
- 26 Ocena ta nie rzutuje jednak na zastosowanie, w razie potrzeby, przepisów pozwalających właściwym organom na sprawdzenie, czy informacja na opakowaniu spornych soczewek, iż są to „akcesoria kosmetyczne do oczu podlegające dyrektywie kosmetycznej”, nie stanowi wprowadzającej w błąd praktyki handlowej.
- 27 W świetle powyższych wywodów odpowiedź na zadane pytania powinna brzmieć, iż rozporządzenie nr 1223/2009 należy interpretować w ten sposób, że sporne soczewki nie są objęte zakresem zastosowania tego rozporządzenia, mimo że na ich opakowaniu widnieje napis: „akcesoria kosmetyczne do oczu podlegające dyrektywie kosmetycznej”.

W przedmiocie kosztów

- 28 Dla stron w postępowaniu głównym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed sądem odsyłającym, do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż koszty stron w postępowaniu głównym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (siódma izba) orzeka, co następuje:

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1223/2009 z dnia 30 listopada 2009 r. dotyczące produktów kosmetycznych należy interpretować w ten sposób, że sporne soczewki nie są objęte zakresem zastosowania tego rozporządzenia, mimo że na ich opakowaniu widnieje napis: „akcesoria kosmetyczne do oczu podlegające dyrektywie kosmetycznej”.

Podpisy